

Rautatiealan **SÄÄNTELYELIN**

Satamaraiteiden maksujen julkaiseminen palvelupaikan kuvauksissa

Aleksi Kukkarinen

Rataverkonhaltijoiden yhteistyöryhmän
kokous 15.2.2024, Helsinki / Teams



Kertausta: Satamaraiteet palvelupaikkoja

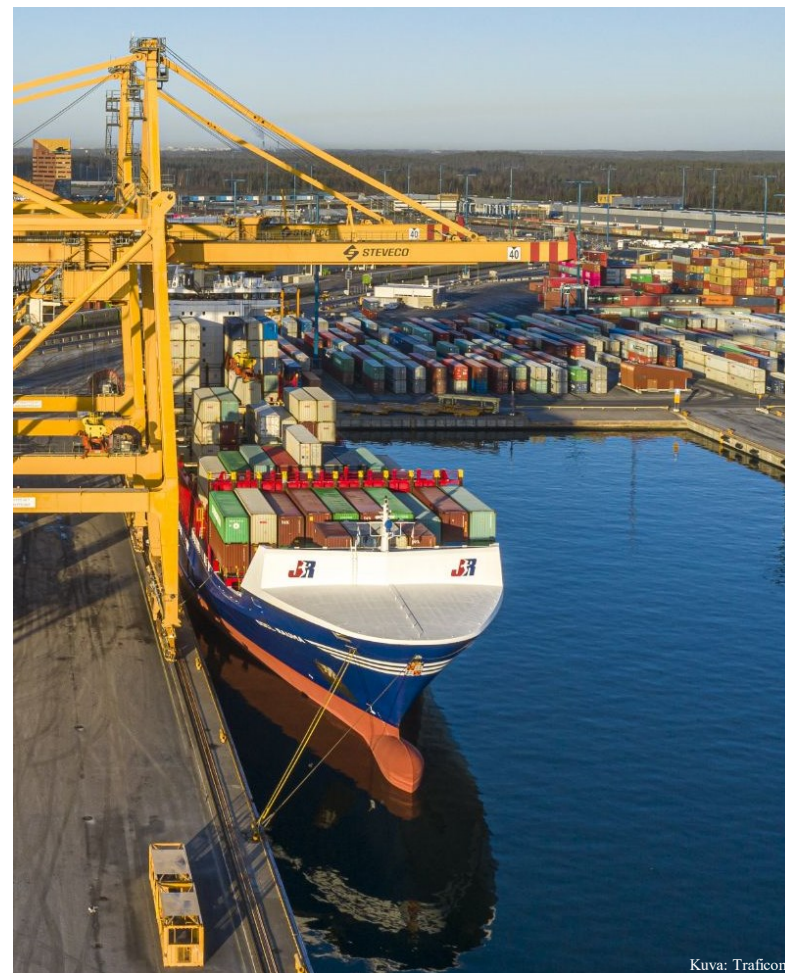
- Raideliikennelain muutoksen (1.2.2021) jälkeen satamaraiteet ovat palvelupaikkoja.
- Sataman pitäjät ovat palvelupaikan ylläpitäjiä, joiden on julkaistava palvelupaikan kuvaus.
- Maksut ja alennukset ovat osana palvelupaikan kuvausta.
- Tarjottava palvelu = satamaraiteiden käyttö (rataverkolla liikennöinti), joka on rautatiemarkkina-direktiivin
II liitteen 2g-alakohdan peruspalvelu,
ei siis vähimmäiskäyttöpalvelu.
- Lisätiedot: sääntelyelimen 1.3.2022 verkkosivuillaan julkaisema Ohje sataman palvelupaikan kuvauksen laatimisesta (*linkki esityksen lopussa Lisätietoja-kalvolla*).

Satamien palvelupaikan kuvausten valvonta

- Palvelupaikan kuvausten julkaisemisen valvonta loppuvuodesta 2022
 - Kaikki satamat julkaisivat palvelupaikan kuvauksen.
- Palvelupaikan kuvausten sisällön valvonta v. 2023 –
 - Julkaistuissa kuvauksissa havaittiin useampia puutteellisia kokonaisuuksia
 - > sääntelyelin laati satamakohtaiset räätälöidyt ohjeistuskirjeet keväällä 2023, jonka jälkeen kaikki satamat ovat päivittäneet kuvauksiaan.
 - Päivitetyissä kuvauksissa on edelleen puutteita ja tarkennettavia tietoja
 - > sääntelyelin käy kahdenvälisiä, satamakohtaisia online-neuvontatilaisuuksia, joiden pohjalta kuvauksien päivittäminen jatkuu.
 - Vuonna 2024 jatketaan neuvontatilaisuuksia ja käynnistetään tarvittaessa oma-aloitteisia selvityksiä. Oma-aloitteisen selvityksen lopputuloksena on joko neuvotteluratkaisu tai sääntelyelimen virallinen julkaistava päätös.

Maksutietojen julkaisemisen tilanne 14.2.2024

- Pidetyt neuvontatilaisuudet: 10 satamaa.
- Oma-aloitteiset selvitykset: 2 selvitystä käynnistetty vuoden vaihteessa. Kummassakin asia on poistettu käsittelystä neuvotteluratkaisun löydyttyä (sataman pitäjä on julkaissut maksutiedot sisältävän päivitetyn palvelupaikan kuvauksen).
- Maksu julkaistu: Kaskisten Satama, Kemin Satama, Naantalin Satama, Pietarsaaren Satama, Porin Satama, Turun Satama.
- Loput satamat: neuvontatilaisuudet ja tarvittaessa oma-aloitteiset selvitykset.



Kuva: Traficom

Maksu satamaraiteiden käytöstä - Huomioitavaa

1. palvelupaikan kuvauksessa on ilmoitettava maksu raiteiden käytöstä (nimeltään palvelupaikkamaksu, ei ratamaksu).
2. Maksu on ilmoitettava, vaikka joku muu kuin rautatieyrittäjä maksaisi radankäytön. Maksajana voi esimerkiksi olla myös tavaranomistaja.
3. Tarkoituksena ei ole keksiä uutta ylimääräistä maksua eikä siis lisätä maksutaakkaa, vaan eritellä raiteiden käytön maksu.
4. Menossa olevassa julkaisuvalvonnassa katsotaan vain sitä, että maksu on julkaistu siten kuin palvelupaikka-asetus edellyttää. Tässä vaiheessa ei selvitetä maksujen lainmukaisuutta.
5. Maksu saa olla enintään *raiteista aiheutuneet kustannukset + kohtuullinen tuotto*.
6. Maksun tulee olla tasapuolinen kaikkia palvelujen hakijoita kohtaan.
7. Palvelupaikan ylläpitäjän eli sataman pitäjän on tarvittaessa näytettävä, että maksu on kustannukset huomioon ottaen kohtuullinen ja syrjimätön.
8. Näyttövelvollisuus on palvelupaikan ylläpitäjällä, joten hinnoittelun ja kustannusten suhteesta on pidettävä kirjaa.
9. Mikäli maksu raiteiden käytöstä muuttuu, on huolehdittava siitä, että julkaistuna on aina ajantasainen kuvauksen versio.

Mahdolliset alennukset - Huomioitavaa

1. Mikäli alennuksia myönnetään, vähintään objektiiviset alennusperiaatteet on esitettävä kuvauksessa.
2. Objektiivisena alennusperiaatteena voi olla esimerkiksi tavaran volyymi.
3. Alennusperiaatteiden on oltava kaikille samat.
4. Palvelupaikka-asetus edellyttää alennusperiaatteiden esittämisen siinä laajuudessa tai sillä yksityiskohtaisuuden tasolla, että mahdolliset liikesalaisuustiedot eivät paljastu.

Esimerkkejä kirjauksista

- ✓ Maksu raiteiden käytöstä on x €/tonni. Maksu on kaikille sama.
- ✗ *Rataverkolla ei tarjota Sataman osalta sellaista palvelua, josta peritään palvelumaksua (rautatieyrityksiltä/tavaranomistajilta).*
- ✗ *Palvelupaikan ylläpitäjä ei peri (erillistä) maksua palvelupaikasta.*
- ✗ *Radan kunnossapitokustannukset katetaan satamamaksuilla / satamarahdin tavaramaksuilla.*
- ✗ *Palvelupaikan käyttö sisältyy osana Sataman tavaralajikohtaista tavaramaksua, joka vahvistetaan erillisessä hinnastossa.*
- ✗ *Satama perii maksua rataverkon kulloinkin voimassa olevan palveluhinnaston mukaisesti. Hinnasto on saatavissa pyydettäessä.*
- ✗ *Muutoin kuin laiturin kautta kulkevasta tavarasta veloitetaan 50 % ko. tavaralajin tavaramaksusta, jos tavaramaksua ei muuten veloiteta (rautateitse, kumipyörillä).*

Lisätietoja

- Ohje satamien palvelupaikan kuvauksen laatimisesta
(*saantelyelin.fi -> asiointi -> palvelupaikkaan liittyvät ohjeet*)
Ohje Dnro: TRAFICOM/89516/03.06.04/2022
- Lisätietoja ja ohjeistusta saa rautatiealan sääntelyelimeltä:
 - [railregulator\(at\)traficom.fi](mailto:railregulator(at)traficom.fi)
 - Mertti Anttila, p. 029 534 6813
Aleksi Kukkarinen, p. 029 534 5247 (maksuasiat)
[etunimi.sukunimi\(at\)traficom.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)traficom.fi)

Kiitos!

